

Enheten för naturvård

Hummelsvedjan SE0110234

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

Namn	Hummelsvedjan	Areal	7,1 ha
Natura 2000-kod	SE011		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2016-12-20		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
9050	Näringsrik granskog	7,1	100

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-16677-2016**Ingående arter enligt art-och habitatdirektivet**

Denna art finns upptagen i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns även andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella arter i tabell 2.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Guckusko	<i>Cypripedium calceolus</i>	1902

Bevarandesyfte för Hummelsvedjan

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer och arter nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdeskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade arterna och livsmiljöerna.

Hummelsvedjan är utpekad främst på grund av att det är en lokal för guckusko, vilket är det prioriterade värdet i området. Den mest prioriterade bevarandeåtgärden är att ge området någon form av formellt skydd. Guckuskon har gott om lokaler i nordöstra Uppland, framför allt nära kusten. Hummelsvedjan tillhör en liten lokalsvärm lite längre in i landet, där Natura 2000-området utgör kärnan.

Prioriterade åtgärder för området är upprättande av någon typ av formellt skydd och/eller avtal, samt den skötsel som framgår av tabell 3. Se även kursiverad text under rubriken ”Bevarandeåtgärder med tidsplan”.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-16677-2016

Bevarandemål för Hummelsvedjan

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade arterna och livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

Näringsrik granskog (9050)

- Arealen näringsrik granskog ska vara minst 7,1 ha.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur med inslag av gamla och grova träd, främst gran, samt god granföryngring och död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Det ska finnas ett måttligt eller påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd), i detta område främst asp men även björk, al och ädellövträd.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar och insektsangrepp.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Området ska vara opåverkat av dikning eller dämning.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

Guckusko (1902)

- Populationen av guckusko ska vara livskraftig.
- Det ska finnas lämpliga avstånd till andra populationer av guckusko.
- Artens livsmiljö ska eller uppnå/bibehållas i ett gynnsamt tillstånd.

Beskrivning av området

Området är beläget i länets nordvästra del, nära gränsen mot Uppsala län, ca 9 km väster om Hallstavik, sydväst om Grundsjömossarnas naturreservat, ca 2 km västsydväst om Grundsjön. Förutom Grundsjömossarnas naturreservat i nordost, finns flera reservat utmed Aspdalssjöns norra strand i söder. I västlig riktning i anslutning till sjön Vällen i Uppsala län, finns ytterligare reservat och stora nyckelbiotoper.

Området består av tre delområden som är belägna utmed en skogsbilväg som delvis går till torpet Hummelsvedjan. Det norra delområdet blev tyvärr avverkat under vintern 2001. Ca 1,0 ha av det södra delområdet avverkades under säsongen 1999/2000. Det återstår således 4,0 ha uppvuxen skog av den ursprungliga arealen 7,1 ha. Trots detta räknas hela arealen som livsmiljö 9050, då avverkningen utfördes olovligen.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-16677-2016

Den västra delen av det södra delområdet gränsar mot en liknande biototyp som även den är skyddsvärd. Det är en gammal grandominerad skog med delvis rikligt inslag av gammal asp och enstaka ädla lövträd. Det finns mindre fuktdråg och marken är kalkrik. Död ved främst i form av granlågor förekommer spritt i området. Observerade arter är bl.a nästrot, tvåblad, underviol, vårärt, trolldruva, brudborste, granbräken, kärrbräken, tibast, obestämd orkide, aspelelav, lunglav, slanklav, skinnlav, korallblylav, gammelgranslav, dvärgtufs, torsklav (fertil), grön sköldmossa, vedtrappmossa, fällmossa och rävticka. Detta område är minst lika skyddsvärd som den del som ingår i Natura 2000-området. Strax norr om det norra delområdet finns en liten bergbunden höjd med enstaka gammal asp, ek, tall, gran och klen senvuxen lönn. Här observerades lunglav, aspelelav och läderlappslav. I övrigt finns stora arealer kalmark och ungskog i anslutning till skogen i Natura 2000-områdena. Mellan dessa områden, men öster om bilvägen, finns också ett intressant skogsområde. Där observerades bl.a. nästrot, vårärt, brudborste, ormbär, grönpyrola, läderlappslav, stuplav, bårdlav, gammelgranslav, kamjordstjärna, dropptaggvamp, korktaggvamp. Nära vägen fanns även hackspår av tretåig hackspett. Det finns flera fina reservat inom några kilometers avstånd.

Natura 2000-området har tidigare troligen hävdats genom extensivt skogsbete i kombination med vedtäkt och i viss mån gallring. I angränsande marker finns spår efter tidigare kolning i form av kolbottnar.

Beskrivning av arter och livsmiljöer

Näringsrik granskog (9050)

Livsmiljön representeras i området av gammal grandominerad skog. I fuktiga partier finns inslag av al och björk. I den norra delen av det södra delområdet finns ett delvis blockigt höjdparti med rikligt inslag av gammal asp och enstaka ädla lövträd. Skogen är naturligt uppkommen genom självföryngring. Viktiga faktorer är gammal grov rötskadad gran och asp, gamla senvuxna ädellövträd, förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier, små fuktdråg som bidrar till en hög och jämn mark- och luftfuktighet, kalkrik mark, beskuggade mossbeklädda block. Den norra halvan av det mellersta delområdet betingar inga höga naturvärden. Det är en trivial barrblandskog och marken är tämligen kalkfattig. Död ved saknas. Flera rödlistade arter och typiska arter för biotypen är observerade (se ovan). Vegetationen domineras av låg- och högrter, gräs och starr. I den södra delen finns ett parti med rörligt markvatten och ett marktäckande bestånd av skavfräken. Observerade arter är guckusko, skogsknipprot, nästrot, tvåblad, tandrot, vårärt, underviol, brudborste, ormbär, strävlost, långsvingel, lundelm, backskafting, tibast, lunglav, aspelelav, korallblylav, gammelgranslav, aspfjädermossa och granbarkgnagare.

Delar av livsmiljön är olovligen avverkad.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-16677-2016

Guckusko (1902)

I det mellersta delområdet finns ett 30-tal plantor och i det södra delområdet, längs västra kanten, finns ett större bestånd med närmare 100 plantor. Räkningar under 20 års tid visar ingen tydlig tendens. Bestånden verkar hålla sig konstanta över tid. Guckusko fanns dock i en av de delar av området som avverkades kring millenieskiftet. Där är arten utgången.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Näringsrik granskog (9050)

- Olika former av produktionsinriktat skogsbruk, i eller i anslutning till området.
- Exploatering.
- Avverkning och upparbetning av död ved.
- Stormfällning av de äldsta träden.
- Skogsbrand över större delen av området.
- Förändring i markkemin p.g.a. kvävenedfall eller gödsling som gör att mykorrhizasvampar missgynnas.
- Förändrad hydrologi genom körskador eller markavvattning.

Guckusko (1902)

- Långt avstånd till närbelägna lokaler.
- Kraftig beskuggning och igenväxning av träd och buskar.
- Brutna trädkontinuitet.
- Liten population.
- Förändrad markstatus.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning. Tillståndskravet gäller hela området, även avverkade delar.

Guckusko är fridlyst enligt 7 (växt) §§ Artskyddsförordningen (2007:845).

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-16677-2016*Behov av ytterligare reglering**För att säkerställa gynnsam bevarandestatus behöver formellt skydd i någon form utredas vidare.*

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Hummelsvedjan. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Näringsrik granskog (9050)	Den barrdominerade skogen lämnas för fri utveckling. Lövdominerade partier kan behöva viss frihuggning av konkurrerande gran för att gynna asp och ädla lövträd. Detta sker lämpligen genom att konkurrerande gran successiv ringbarkas respektive fälls omkull, för att ligga kvar som naturligt tillskott av död ved.	Vid behov.
Guckusko (1902)	<i>Försiktig plockhuggning</i> för att öka ljus-exponeringen under olika tider av dagen. Detta bör ske i etapper för att undvika ljuschock. Fodrar noggrann detaljplanering i samråd med expertis. Åtgärden utförs endast i anslutning till guckuskolokalen. I övrigt fri utveckling i det norra delområdet.	Inom två år och sedan successivt vid behov.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer och arter.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Näringsrik granskog (9050)	Icke fullgott pga olovlig avverkning.
Guckusko (1902)	Osäkert.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Johansson, K-R. 1986. *Aspdalssjöområdet – översiktlig botanisk inventering.*

Länsstyrelsen i Stockholms län. Naturkatalog för Stockholms län. Remissupplaga. 1996. Objekt 88.15 b

Länsstyrelsen i Stockholms län. Våtmarksinventering i Stockholms län. Rapport nr 1997:1. 1997.

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogsinventering. 1993.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-16677-2016**Karta**